

D A G S O R D E N

for

møte i Reindrifststyret

onsdag 26. august 2026 kl. 09:00

Møtested: Hammerfest

Saksliste:

- 151/26 Reintallsoppfølging rbd. 34 Ábborášša siida
- 152/26 Høring av forslag til endringer i reindrifstloven

Sak nr.: 151/26	Behandlende enhet:	Styre: Reindriftsstyret
Behandling: 26.08.2026	Tittel: Reintallsoppfølging rbd. 34 Ábborášša siida	Arkivsaknr.: 25/56431

Forslag til vedtak

Reindriftsstyret tar ikke klagen til følge. Reindriftsstyrets vedtak i sak 56/26-67/26, truffet i møte 25. mars 2026, opprettholdes.

Saken oversendes Landbruks- og matdepartementet for endelig klagebehandling jf. forvaltningsloven § 33 og § 34.

Begrunnelse

Reindriftsstyret har fastsatt et øvre reintall på 4200 rein for reinbeitedistrikt 34 Ábborášša/Ábborášša siida. Siidaens reintall per 31. mars 2025 var 6435 rein, som er 2235 rein over det øvre fastsatte reintallet for siidaen.

Ábborášša siida utarbeidet en reduksjonsplan. Reduksjonsplanen ble ikke godkjent av reindriftsstyret jf. reindriftsloven § 60 a fjerde ledd jf. tredje ledd. Reindriftsstyret har vedtatt en reduksjon som innebærer et likt reintall for alle siidaandelene i siidaen i medhold av reindriftsloven § 60 a femte ledd.

Reindriftsstyret kan ikke se at det er påvist grunnlag i klagen eller andre forhold i saken for øvrig, for å oppheve eller endre vedtaket med hjemmel i forvaltningsloven § 33 annet ledd.

Saken gjelder

Ábborášša siida sitt reintall er over det øvre fastsatte reintallet for siidaen. Reindriftsstyret har derfor fulgt opp med en reduksjonsplan for siidaandelene i siidaen etter reindriftsloven § 60 a, og skal behandle klage på vedtak om reintallsreduksjon.

Klagesak - Reintallsoppfølging rbd. 34 Ábboráśśa siida

Saksfremstilling

Landbruksdirektoratet sendte 17. desember 2025 brev til siidaen med krav om å utarbeide og sende inn en reduksjonsplan etter reindriftsloven § 60 a innen 1. februar 2026.

Begrunnelsen for kravet var at siidaens reintall per 31. mars 2025 var på 6435 rein, som er 2235 rein over det øvre fastsatte reintallet for siidaen på 4200 rein. I brevet viste Landbruksdirektoratet til at siidaen plikter å utarbeide og gjennomføre en reduksjonsplan når reintallet overstiger det øvre fastsatte reintallet etter reindriftsloven § 60 a første ledd.

I brevet ble det vist til at reduksjonsplanen skal godkjennes av reindriftsstyret etter reindriftsloven § 60 a fjerde ledd. Videre ble det vist til at dersom siidaen ikke utarbeider reduksjonsplan, eller denne ikke blir godkjent, vil reindriftsstyret vedta en reduksjonsplan med likt reintall etter reindriftsloven § 60 a femte ledd.

I brevet fremgår det at Landbruksdirektoratet og reindriftsstyret ønsker å få vedtatt en reduksjonsplan før reindriftsårets slutt 31. mars 2026. Siidaen ble tilbudt mulighet for veiledning i tidsrommet 5. januar 2026 til 31. januar 2026. Den 29. januar 2026 søkte siidaen om utsatt frist. Landbruksdirektoratet utsatte fristen med én måned til 1. mars 2026.

Landbruksdirektoratet avholdt veiledningsmøte for reinbeitedistrikt 34 Ábboráśśa/Ábboráśśa siida 19. og 20. februar 2026. Siidaen utarbeidet og sendte inn en reduksjonsplan innen 1. mars 2026. Landbruksdirektoratet veiledet siidaen 2. mars 2026 ved å påpeke utfordringer med reduksjonsplanen. Siidaen ønsket å fremme en uendret reduksjonsplan til behandling hos reindriftsstyret.

Reindriftsstyrets vedtak av 25. mars 2025

På bakgrunn av det overnevnte vedtok reindriftsstyret i møte 25. mars 2026, i sak 56/26-67/26, en reduksjon som innebærer et likt reintall for alle siidaandelen i siidaen jf. reindriftsloven § 60 a femte ledd.

Landbruksdirektoratet mottok 17 april 2026 rettidig klage fra advokatfirmaet Brønner og CO DA som representerer Ábboráśśa siida. Landbruksdirektoratet mottok utførlig redegjørelse for klagen 24. april 2026. I brev av 27. april 2026 ba Landbruksdirektoratet om at ytterligere bemerkninger til klagen skulle innsendes innen 11. mai 2026. Landbruksdirektoratet mottok ytterligere bemerkninger 11. mai 2026. Ettersom klagen er innsendt på vegne av hele Ábboráśśa siida, er det hensiktsmessig å behandle vedtakene i sak 56/26-67/26 samlet.

Klagers anførsler

Klager anfører prinsipalt at distriktets egen reduksjonsplan skulle vært lagt til grunn, og subsidiært at reindriftsloven § 60 a femte ledd er en ugyldig lovbestemmelse.

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

- Prinsipalt: reindriftsstyrets vedtak er ugyldig fordi distriktets egen reduksjonsplan med begrunnelsen for at den er som den er, ikke er blitt realitetsbehandlet.
- Reduksjonsplanen til Ábboráśśa siida reduserer antallet rein til 4204 dyr, ikke 4200 dyr. Dette bagatellmessige forholdet kan ikke ha vært avgjørende for reindriftsstyret.
- Ábboráśśa siida sin reduksjonsplan er et skoleeksempel på hvorledes lovgiver har sett for seg at reindriften selv skal foreta reduksjon på en måte som best mulig ivaretar den enkelte reindriftsutøveren i siidaen og hele den samiske nærings- og kulturutøvelsen. Reduksjonsplanen skjærer de små reindriftsutøvere for reduksjon fordi en reduksjon kan gjøre det umulig for dem å leve av reindriften.

- Siidaandel YR03 skal ikke være med i reduksjonsplanen. Det bestrides at reindriftsstyret ved sitt vedtak i 2020 hadde hjemmel for å overføre passiv siidaandel til Utsi. Det er ikke blitt fastsatt reintall for siidaandel YR03. Denne siidaandelen er heller ikke hensyntatt ved fastsettelse av øvre reintall for Ábborášša reinbeitedistrikt.
- Vedtaket er ugyldig på bakgrunn av at forvaltningen ikke har oppfylt sin veilednings- og undersøkelsesplikt jf. forvaltningsloven §§ 11 og 17. Det er åpenbart av stor betydning for sakens utfall hvorvidt offentlig myndighet og /eller distriktet har fastsatt et bindende øvre reintall på siida- og siidaandelsnivå.
- Vedtaket er ugyldig på bakgrunn av saksbehandlingsfeil jf. forvaltningsloven § 41. Det er vanskelig for Ábborášša siida å begrunne klagen når reindriftsstyret ikke har begrunnet vedtaket sitt. Uansett gjøres gjeldende at reindriftsstyret ikke har vurdert distriktets og siidaandelens øvre fastsatte reintall og forholdet mellom disse, og at dette er en saksbehandlingsfeil som kan ha virket bestemmende på vedtaket.
- Ábborášša siida mener det er fastsatt reintall på siidaandelsnivå. Det vises til et NRK-oppslag fra 2014, og at siidaen ikke har mottatt noe fra forvaltningen som indikerer at det fastsatte reintallet ikke lenger gjelder. Tvert imot har forvaltningen i en rekke saker redusert produksjonstilskudd og avslått erstatningskrav under henvisning til at siidaandelen overstiger fastsatt reintall.
- Dersom det ikke er fastsatt et reintall på siidaandelsnivå er dette en unnskyldelig rettsvillfarelse som Landbruksdirektoratet skulle ha oppklart ved veiledning.
- Subsidiært: reindriftsloven § 60 a femte ledd står i åpenbar motstrid til grunnleggende rettsregler som har forrang fremfor alminnelig norsk lov, herunder Grunnloven § 105, Grunnloven § 108, EMK P1-1 og SP art. 27.
- Rein er åpenbart eiendom. Også rettigheter anses som eiendom. Muligheten til å øke reintallet til et fastsatt tall, er en rettighet og dermed også eiendom selv om rettigheten ikke nødvendigvis benyttes fullt ut.
- Vedtak etter reindriftsloven § 60 a femte ledd får dramatiske konsekvenser. Store siidaandeler, som kan ha mange personer som livnærer seg av reindriften, pålegges å bære hele distriktets reduksjon. Lovgiver velger å ekspropriere rein fra de store reieneierne uten noen form for erstatning fordi lovgiver, uten å ha vurdert forholdsmessigheten, velger å overføre rein til reieneiere med få rein.
- Lovgivers vurdering av reieneiers vern av den private eiendomsretten til rein jf. EMK P1-1 er av bemerkelsesverdig lav kvalitet.

I tillegg til overnevnte klage som ble fremsatt på vegne av hele distriktet, mottok landbruksdirektoratet 5. mai 2026 en klage fra siidaandelsleder for siidaandel YR43, Anders Andersen Sara, i sak 65/26. Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

- Klagefristen er oversittet. Det bes om at klagen tas til realitetsbehandling i samsvar med forvaltningsloven § 31. Årsaken til fristoversittelsen er et ekstraordinært arbeidspress i reindriften under utfordrende føreforhold.
- Reduksjonsplanen til Ábborášša siida burde ha vært vurdert med sikte på nødvendige justeringer for å bringe den i samsvar med loven, fremfor at det ble truffet vedtak om likt reintall per siidaandel. Vedtaket fremstår som uforholdsmessig strengt, særlig sett i lys av at mindre inngripende tiltak ikke er tilstrekkelig vurdert.
- Vedtaket fremstår som et særlig inngripende tiltak overfor den enkelte rettighetshaver.

- Vedtaket utgjør et uforholdsmessig inngrep i den enkeltes private eiendoms- og næringsgrunnlag. Reintallet utgjør en sentral del av både økonomisk og faktisk rådighet knyttet til siidaandelen.
- Privat eiendom er vernet etter grunnloven § 106 og EMK P1-1. Selv om myndigheten kan foreta reguleringer, stilles det krav til at inngrep er nødvendige, saklige og forholdsmessige.
- Mangelfull utredning av siidaandel YR03: reindriftsstyret burde ha undersøkt hvorvidt distriktets påstand om at siidaandel YR03 er lovlig innlemmet i reinbeitedistrikt 34 er korrekt.

Rettslig grunnlag

Lov av 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) § 60 a. Lov av 10. februar 1967 om behandlingssmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel VI om klage og omgjøring.

Landbruksdirektoratets vurdering

Den sentrale problemstillingen er om reindriftsstyrets vedtak av 25. mars 2026 skal oppheves eller endres på bakgrunn av at underinstansen finner klagen begrunnet jf. forvaltningsloven (fvl.) § 33 annet ledd.

Landbruksdirektoratet bemerker innledningsvis at klagen på vegne av Ábborášša siida er rettidig påklaget. Landbruksdirektoratet ser det som hensiktsmessig å behandle klagen fra siidaandel YR43 v/Anders Andersen Sara, i sak 65/26, som utfyllende bemerkninger.

Den første, sentrale problemstillingen er om reindriftsstyrets vedtak er ugyldig fordi Ábborášša siida sin reduksjonsplan ikke har blitt realitetsbehandlet.

Klagers anførsler vedrørende siidaandel YR03

Når det gjelder vurderingen av Ábborášša siida sin egen reduksjonsplan, vises det til følgende vurdering i Landbruksdirektoratets innstilling til reindriftsstyret.

«Ettersom en reduksjon til den like øvre grensen ikke tar hele den nødvendige reduksjonen på 2235 rein, har flertallet i siidaen besluttet en forholdsmessig reduksjon for det overskytende antall rein i medhold av § 60 a tredje ledd annet punktum. Det følger imidlertid av reduksjonsplanen at det bare er syv siidaandeler som skal redusere sitt reintall forholdsmessig. Fem siidaandeler skal ikke redusere sitt reintall. Dette er YR02, YR08, YR10, YR44 og YR03. Sistnevnte siidaandel, med 328 rein, er ikke inntatt i reduksjonsplanen. Vilåret om at «hver siidaandel» skal redusere det overskytende antall forholdsmessig jf. § 60 a tredje ledd annet punktum, er derfor ikke oppfylt.»

Det fremgår av vurderingen at det er særlig to forhold ved Ábborášša siidas reduksjonsplan som førte til at reduksjonsplanen ikke ble ansett å være i henhold til lovens krav jf. § 60 a tredje ledd. For det første var det bare syv av tolv siidaandeler som skulle redusere sitt reintall forholdsmessig. Det er i strid med vilåret om at «hver siidaandel» skal redusere det overskytende antall forholdsmessig jf. § 60 a tredje ledd annet punktum.

Videre var en av siidaandel i Ábborášša siida, YR03, utelatt fra reduksjonsplanen, i strid med § 60 a tredje ledd. Landbruksdirektoratet viser til sak 19/44391 og reindriftsstyrets vedtak i sak 05/20. Det følger av saksdokumentene at reindriftsstyret den 4. mars 2020 godkjente overføring av siidaandel YR03 til Lasse Ante Utsi, med virkning fra 1. april 2019. Begrunnelsen var som følger: «Utsi oppfylder kravet til aktivitet i reindriftsloven § 15 andre ledd. Fylkesmannens rettsanvendelse i saken er feil ved at det er lagt til grunn et for strengt aktivitetskrav.» Vedtaket i sak 05/20 YR03 er endelig. YR03 skal derfor inngå i en reduksjonsplan for Ábborášša siida.

Klagers anførsler hva gjelder øvre fastsatt reintall på siida- og siidaandelsnivå

Landbruksdirektoratet bemerker innledningsvis at det må skilles mellom øvre fastsatt reintall på siidanivå og øvre fastsatt reintall på siidaandelsnivå.

Ábborášša siida har et øvre fastsatt reintall på siidanivå på 4200 rein. Det er reindrifststyret som stadfester og godkjenner det øvre reintallet på siidanivå jf. reindrifstloven § 58 siste ledd.

Ábborášša siida har ikke et øvre fastsatt reintall på siidaandelsnivå. Det følger av reindrifstloven § 60 tredje ledd at det kan fastsettes et øvre fastsatt reintall på siidaandelsnivå. Et øvre reintall på siidaandelsnivå fastsetter siidaen/distriktet selv i bruksreglene jf. reindrifstloven § 57 annet avsnitt nr. 2 jf. § 60. Bruksreglene godkjennes av statsforvalteren, ikke reindrifststyret, jf. § 58 fjerde ledd.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark bekreftet i brev til Landbruksdirektoratet 19. mars 2026 at reinbeitedistrikt 34 Ábborášša ikke har fastsatt reintall på siidaandelsnivå, verken i bruksreglene eller etter tidligere reindrifstlov § 60 a femte ledd. Dersom Ábborášša siida hadde hatt et øvre reintall på siidaandelsnivå, ville det ha fremkommet av siidaens egne bruksregler.

I klagen vises det til at Ábborášša siida har hatt en langvarig oppfatning av at de har fastsatt øvre reintall på siidaandelsnivå. Det vises også til en NRK-artikkel fra 2014.

Landbruksdirektoratet bemerker at misforståelser knyttet til tilskudd og andre ordninger gjerne skyldes unntaksregler i tilskuddsforskriftene. Eksempelvis følger det av forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag § 4 første ledd at hovedregelen for å motta tilskudd er at siidaens reintall per 31. mars i tilskuddsåret er i samsvar med det øvre fastsatte reintallet for siidaen. Dersom reintallet i siidaen overskrider det øvre fastsatte reintallet for siidaen, kan leder av siidaandelen likevel få tilskudd dersom siidaandelen ikke har økt sitt reintall fra det reintall som siidaandelen hadde i året før siidaen overskred fastsatt øvre reintall jf. § 4 annet ledd bokstav d.

Ettersom Ábborášša siida ikke har et øvre fastsatt reintall på siidaandelsnivå, var dette heller ikke et vurderingstema ved reindrifststyrets behandling av reduksjonsplan for Ábborášša siida i møtet av 25. mars 2026.

Klagers anførsler knyttet til forvaltningens veilednings- og undersøkelsesplikt

Det fremgår av forvaltningsloven § 11 første ledd at formålet med forvaltningsorganenes veiledning skal være å gi parter adgang til å «vareta sitt tarv», men at omfanget av veiledningen må tilpasses det enkelte forvaltningsorgans situasjon og kapasitet. Videre følger det av forvaltningsloven § 17 første ledd at forvaltningsorganet skal påse at saken er «så godt opplyst som mulig.» før vedtak treffes.

Landbruksdirektoratet viser til brev av 5. februar 2026, hvor Ábborášša siida ba om en formell skriftlig avklaring fra reindrifststyret om grunnlaget for tildelingen av siidaandel YR03. Landbruksdirektoratet valgte å ikke ta henvendelsen videre til reindrifststyret ettersom forvaltningen tidligere har svart ut dette spørsmålet, og informasjonen som ble etterspurt fremgår av Landbruksdirektoratets sak 19/44391 og reindrifststyrets vedtak i sak 05/20, som Ábborášša siida er kjent med.

Videre avholdt Landbruksdirektoratet veiledningsmøte for reinbeitedistrikt 34 Ábborášša/Ábborášša siida 19. og 20. februar 2026, hvor siidaen fikk mulighet til å stille spørsmål vedrørende krav om utarbeidelse av reduksjonsplan.

Da Ábborášša siida leverte sin reduksjonsplan innen utsatt frist 1. mars 2026, tok Landbruksdirektoratet kontakt med leder 2. mars 2026 og veiledet om utfordringer ved

reduksjonsplanen. Landbruksdirektoratet skrev:

- *Reduksjonsplanen gjelder kun for 11 siidaandeler. Siidaandel YR03 er utelatt.*
- *Når det gjelder den forholdsmessige reduksjonen, skal «hver siidaandel redusere det overskyede antall forholdsmessig jf. § 60 a tredje ledd. Det følger av reduksjonsplanen at kun 7 av siidaandelene skal redusere forholdsmessig»*

Vi ønsker at siidaen, gjerne ved leder, ta kontakt med Landbruksdirektoratet for veiledning så snart som mulig.».

Videre skrev Landbruksdirektoratet:

I løpet av veiledningsmøtet ble saken om overføring av siidaandel YR03 tatt opp. Vi viser til vår sak 19/44391 og reindrifststyrets sak 05/20. Saken ble endelig avgjort i 2020. Per i dag er derfor siidaandel YR03 en av 12 siidaandeler i Ábborášša siida. Dette må Landbruksdirektoratet og reindrifststyret forholde seg til. Etter våre opplysninger er det ikke fastsatt et øvre reintall per siidaandel i Ábborášša siida, verken etter tidligere reindrifstlov § 60 femte ledd, eller i bruksreglene.

Landbruksdirektoratet mottok 1. mars 2026 en reduksjonsplan fra Ábborášša siida. En reduksjonsplan må følge rammene i reindrifstloven § 60 a for at reindrifststyret skal kunne godkjenne reduksjonsplanen. Vi har ved epost tidligere i dag veiledet om det vi mener er utfordringer ved den reduksjonsplanen vi har fått tilsendt. Ábborášša siida har besvart vår epost. Slik vi leser svaret, ønsker Ábborášša siida at reduksjonsplanen som foreligger skal vurderes av reindrifststyret etter reindrifstloven § 60 a fjerde ledd. Dersom reduksjonsplanen ikke blir godkjent, vil reindrifststyret vedta en reduksjonsplan om likt reintall etter reindrifstloven § 60 a femte ledd. Vi viser til vårt brev av 5. februar 2026.

Dersom dere ønsker veiledning i forbindelse med utarbeidelse av en ny reduksjonsplan, ber vi dere om å ta kontakt snarest.».

Ábborášša siida opprettholdt uttrykkelig sin beslutning om å holde siidaandel YR03 utenfor reduksjonsplanen og sin beslutning om at kun noen av siidaandelene skulle redusere sitt reintall forholdsmessig. Vi viser til epost fra distriktet av 2. mars 2026 (25/56431-9).

Den 6. mars 2026 sendte Landbruksdirektoratet et brev til samtlige siidaandelsledere i Ábborášša siida hvor vi redegjorde for kontakten med leder, og understreket at den innsendte reduksjonsplanen av 1. mars 2026 ville bli oversendt reindrifststyret for vurdering etter reindrifstloven § 60 a (25/56431-11). Landbruksdirektoratet gjentok at dersom siidaen utarbeider en reduksjonsplan som ikke blir godkjent av reindrifststyret, vil reindrifststyret vedta en reduksjonsplan etter reindrifstloven § 60 a femte ledd. Dette følger av tidligere brev, bl.a. brev av 17. desember 2025.

Endelig viser Landbruksdirektoratet til bekreftelsen innhentet fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark hva gjelder spørsmålet om øvre fastsatt reintall på siidaandelsnivå. Landbruksdirektoratet vurderer at veilednings- og undersøkelsesplikten er oppfylt. Landbruksdirektoratet legger videre til grunn at Ábborášša siida sin reduksjonsplan er realitetsbehandlet.

Den andre, sentrale problemstillingen er om reindrifststyrets vedtak er ugyldig fordi reindrifstloven § 60 a femte ledd strider mot grunnleggende rettsregler som har

forrang fremfor alminnelig norsk lov, herunder EMK P1-1 og SP art. 27.*Landbruksdirektoratet vil kort redegjøre for reindriftsloven § 60 a femte ledd.*

Den 1. juli 2025 trådte nye regler om reintallsreduksjon i kraft. Reindriftsstyrets plikter når det gjelder reintallsreduksjon følger av § 60 a fjerde og femte ledd. Paragraf 60 a fjerde ledd regulerer tilfeller der siidaen utarbeider en reduksjonsplan som godkjennes av reindriftsstyret. Paragraf 60 a femte ledd regulerer tilfeller der siidaen ikke utarbeider en reduksjonsplan, eller utarbeider en reduksjonsplan som ikke blir godkjent.

Det følger av reindriftsloven § 60 a femte ledd, at dersom siidaen ikke utarbeider en reduksjonsplan som er «tilstrekkelig», «skal» reindriftsstyret vedta en reduksjon som innebærer et «likt reintall» for «alle siidaandelene» i siidaen.

I Prop. 63 L (2024-2025) s. 47 heter det at «reindriftsstyret må ha kompetansen til å vedta en reduksjon, i tilfeller hvor siidaen ikke selv lykkes med å utarbeide en reduksjonsplan [...] dette er ment å være en siste utvei for å gjennomføre reduksjonen, for å sikre det overordnede målet om en økologisk bærekraftig reindrift.».

Videre heter det på s. 74 at «[b]egrepet «tilstrekkelig» skal forstås på samme måte som i fjerde ledd. Ved å fordele reintallet likt mellom siidaandelene, sikres det at alle andeler i siidaen blir behandlet likt, og at ingen enkeltandels gis en fordel på bekostning av andre. Formålet med en slik unntaksbestemmelse er å sikre en rettferdig og balansert reduksjon, basert på et likebehandlingsprinsipp.».

Etter dette har reindriftsstyret plikt etter reindriftsloven § 60 a femte ledd til å treffe vedtak om reduksjon som innebærer et likt reintall for siidaandelene i Ábborášša siida.

Klagers anførsler knyttet til forholdet til folkeretten

Det følger av reindriftsloven § 3, at [l]oven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

Forholdet til folkeretten har vært tema i lovproposisjonen til Stortinget om endringer i reindriftsloven, herunder endringene i bestemmelsen om reintallsreduksjon, jf. prop. 63 L (2024-2025) fra Landbruks- og matdepartementet.

Lovforslaget er konsultert, og det ble under konsultasjonene oppnådd enighet med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget om lovforslaget. Enigheten med Sametinget ble oppnådd med forbehold om at Sametingets plenum ville slutte seg til resultatet, særlig når det gjelder forslag til ny reduksjonsbestemmelse i reindriftsloven § 60 a. Landbruks- og matdepartementet tok på sin side forbehold om at regjeringen ville slutte seg til resultatet.

Sametingets plenum sluttet seg til lovforslaget 13. mars 2025, og Stortinget vedtok de foreslåtte lovendringene 26. mai 2025.

FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 (SP artikkel 27) er ikke anført som klagegrunn i saken. Landbruksdirektoratet vil likevel, som en naturlig del av den folkerettslige prøvingen som klagen legger opp til, vurdere forholdet mellom reindriftsstyrets vedtak og SP artikkel 27.

Proposisjonen viser til at myndighetenes kompetanse til å gjøre inngrep i en siidaandel sitt reintall, og spørsmål om et slikt inngrep er i tråd med SP artikkel 27, var gjenstand for prøving i Høyesteretts avgjørelse i HR-2017-2428-A (Jovsset Ánte Sara).

I den konkrete saken la Høyesterett vekt på at regelverket om reintallsreduksjon var gitt i reindriftsutøvernes interesse som gruppe, og hadde en rimelig og objektiv begrunnelse. Høyesterett la også vekt på at reindriftsloven sin primære løsning var at siidaen selv kunne bestemme hvordan reduksjon skulle skje og at man også kunne bli enige om å skjerme de

minste reineierne ved å selv fastsette reintall på siidaandelsnivå.

Dette fikk avgjørende betydning for at Høyesterett konkluderte med at vedtaket var gyldig og i tråd med SP artikkel 27 og EMK P1-1.

Avgjørelsen ble imidlertid kritisert av FNs menneskerettskomité i uttalelse av 19. juli 2024, hvor komiteens flertall kom til at kulturvernet etter SP artikkel 27 var krenket.

Komiteens flertall anerkjente behovet for å redusere reintallet ned til et bærekraftig nivå, men kunne ikke se at staten hadde påvist en rimelig og saklig begrunnelse for å gå bort fra Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund sitt ønske om å skjerme siidaandeler med færre enn 200 rein. Staten hadde etter flertallets syn heller ikke påvist at det var nødvendig å pålegge de minste siidaandelene å ta en del av reduksjonsbyrden av hensyn til reindriftsnæringens fortsatte levedyktighet.

Det fremgår fra s. 49 i proposisjonen at den nye reduksjonsmodellen er en klar forbedring i forhold til reduksjonsmodellen som ble vurdert av Høyesterett i HR-2017-2428-A, og som ble kritisert av FNs menneskerettskomité.

Menneskerettskomiteen anerkjente imidlertid behovet for å redusere reintallet ned til et bærekraftig nivå, jf. uttalelsens pkt. 9.10. Kritikken var rettet mot en mangelfull begrunnelse for hvorfor staten så bort fra ønsket om et bunnfradrag, og en mangelfull begrunnelse for hvorfor det i det konkrete tilfellet var nødvendig at en av de minste siidaandelene måtte ta en del av reduksjonsbyrden.

I proposisjonen understrekes det at situasjonen stiller seg vesentlig annerledes med ny § 60 a i reindriftsloven enn hva som var tilfellet i HR-2017-2428-A. Etter ny § 60 a, har flertallet i siidaen mulighet til å sette en lik øvre grense som enten kan fjerne behovet for en forholdsmessig reduksjon eller kraftig redusere behovet. Siidaen har da selv muligheten til å skjerme de minste siidaandelene, slik at disse ikke behøver ta del i en reduksjon.

Om siidaen ikke utarbeider en reduksjonsplan, og saken derfor etter § 60 a femte ledd går til Reindriftsstyret, så er styrets kompetanse begrenset til å vedta en reduksjon som innebærer et likt reintall.

Ved en slik reduksjon vil det være siidaandelene med høyest reintall som får hoveddelen av reduksjonsbyrden, og det vil ikke nødvendigvis være nødvendig for de minste siidaandelene å ta del i reduksjonen.

Samlet sett er det i proposisjonen vurdert at ny reduksjonsbestemmelse i reindriftsloven § 60 a hensyntar kritikken fra FNs menneskerettskomité, samt at regelverket er i tråd med SP artikkel 27.

Landbruksdirektoratet legger også disse vurderingene til grunn når det gjelder reglene som vedtaket bygger på, og forholdet til SP artikkel 27.

I denne saken har siidaens overskridelse av sitt fastsatte øvre reintall, utløst et behov for å redusere reintallet ned til et bærekraftig nivå. Dette er også anerkjent av Høyesterett og FNs urfolkskomité som et legitimt tiltak, jf. fremstillingen over.

Ved de lovendringene som innebærer en større fleksibilitet til å skjerme de minste siidaandelene, eventuelt et likt reduksjonstall vedtatt av Reindriftsstyret, legger Landbruksdirektoratet til grunn at ny § 60 a har brakt bestemmelsen i samsvar med komiteens uttalelse og SP artikkel 27 for øvrig.

Siidaen har ikke utarbeidet en egen reduksjonsplan, og Reindriftsstyret har derfor truffet vedtak om likt reintall i tråd med reglene i § 60 a.

Landbruksdirektoratet kan på bakgrunn av fremstillingen over, ikke se at styrets vedtak er strid med SP artikkel 27 og vernet av samisk kulturutøvelse, men heller er et tiltak for å verne om reindriftens bærekraft.

Klagers anførsler knyttet til forholdet mellom reglene om reintallsreduksjon og EMK P1-1

I proposisjonen er også forholdet mellom bestemmelsen om reintallsreduksjon og EMK P1-1, omtalt og vurdert.

Det fremgår fra s. 49 at det er: [...] på det rene at en reintallsreduksjon i utgangspunktet regnes som et inngrep i eiendomsretten til dyrene, noe som er vernet etter EMK P1-1 (HR-2017-2428-A avsnitt 97). I et tilfelle hvor en reineier blir pålagt en reintallsreduksjon, så vil vedkommende kunne realisere verdien av dyrene ved å slakte eller selge dem.

Dette har Høyesterett lagt til grunn i blant annet HR-2017-2428-A og HR-2019-2395-A. Vurderingen av om et reduksjonsvedtak representerer en krenkelse av EMK P1-1 vil derfor bli, slik Høyesterett formulerte problemstillingen i HR-2019-2395-A avsnitt 127, om reineierens «virksomhet blir begrenset ved at [vedkommende] etter gjennomføring av vedtaket i reindistriktet vil måtte basere sin fremtidige virksomhet på færre rein enn før».

Proposisjonen viser videre til at dette imidlertid må vurderes opp mot den såkalte kontrollregelen i EMK P1-1 andre ledd.

Her er det for det første et krav om at lovreglene må være tilgjengelige, presise og forutsigbare. I proposisjonen legges det til grunn at forslaget til ny reduksjonsbestemmelse oppfyller disse kravene.

For det andre er det et krav at et eventuelt inngrep må være begrunnet i en samfunnsinteresse. Det legges også til grunn i proposisjonen at bestemmelsene om reintallsreduksjon oppfyller dette kravet, fordi regelen er nødvendig for å ivareta beitegrunnlaget og den økologiske bærekraften til reindriften.

Til sist kreves det at et eventuelt inngrep også må være forholdsmessig, herunder at en person ikke må påføres en individuell og overdreven byrde, jf. blant annet HR-2017-2428-A.

Proposisjonen viser til at kompetansen til flertallet i siidaen og Reindriftsstyret i § 60 a, kun er begrenset til å omfatte beslutninger som innebærer likebehandling, og at dette vil ivareta kravet om at ingen påføres en individuell og overdreven byrde.

Samlet er forslaget til ny reduksjonsbestemmelse i § 60 a, vurdert å være i samsvar med EMK P1-1 (s. 49).

Landbruksdirektoratet legger også disse vurderingene til grunn når det gjelder reglene som vedtaket bygger på, og forholdet til EMK P1-1.

Når det gjelder denne konkrete saken, har Landbruksdirektoratet samtidig forståelse for at vedtaket oppleves som alvorlig, og at det innebærer en reduksjon med mulige konsekvenser for siidaandelens reindrift. Imidlertid er fastsettelsen av et øvre og bærekraftig reintall for siidaen, basert på kriterier og normer for et reintall i samsvar med ressursgrunnlaget.

Vedtaketets konsekvenser må derfor balanseres mot en sikring av den fremtidige reindriften i distriktet, herunder at beiteressursene ikke forringes, og en målsetning om at beitebruken skal gi god dyrevelferd, samt tilgang på slaktedyr av god kvalitet. En økologisk bærekraftig reindrift er også en grunnleggende forutsetning i reindriftslovens formål som blant annet innebærer at reindriften som helhet skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv.

Støtte for dette synspunktet finner Landbruksdirektoratet i nevnte forarbeid over, og i reindriftslovens overordnede målsettinger.

Det følger av lovens formålsparagraf at loven skal legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for

reindrifsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig. For å nå målene skal loven gi grunnlag for en hensiktsmessig organisering og forvaltning av reindriften, og reindriften skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv. Loven skal også bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag.

Etter Landbruksdirektoratets syn er de folkerettslige sidene av § 60 a, dekkende utredet i proposisjonen til Stortinget. Landbruksdirektoratet vurderer også vedtaket for å være i tråd med reindriftslovens formål.

Etter Landbruksdirektoratets vurdering har Reindriftsstyrets vedtak i sak 56/26-67/26, en klar og dekkende hjemmel i nasjonal lov. Inngrepet har også en legitim og samfunnsmessig forankret begrunnelse med et forholdsmessig formål; en bærekraftig reindrift over tid, med en beslutning som er basert på et likebehandlingsprinsipp. Anførelsen knyttet til EMK P1-1 og henvist rettspraksis, fører på dette grunnlaget ikke frem.

På bakgrunn av det ovennevnte, kan ikke Landbruksdirektoratet se at det er grunnlag for å ta klagen på Reindriftsstyrets vedtak av 25. mars 2026 i sak 56/26-67/26 til følge.

Det er ikke påvist at vedtaket innebærer en krenkelse av folkerettslige forpliktelser.

Bestemmelsen i § 60 a ivaretar både de nasjonale rettslige målsettingene, og hensynet til Norges folkerettslige forpliktelser i denne sammenhengen, jf. også reindriftsloven § 3.

Reindriftsstyrets vedtak er innenfor rammen av reindriftsloven og folkeretten sine krav, og Landbruksdirektoratet kan ikke se at klagen inneholder opplysninger som gir grunn til å oppheve eller endre vedtaket i medhold av forvaltningsloven § 33 annet ledd.

Samlet vurdering

Reindriftsstyret tar ikke klagen til følge. Reindriftsstyrets vedtak i sak 56/26-67/26 truffet i møte 25. mars 2026, opprettholdes.

Saken oversendes Landbruks- og matdepartementet for endelig klagebehandling jf. forvaltningsloven §§ 33 og 34.

Sak nr.: 152/26	Behandlende enhet:	Styre: Reindrifststyret
Behandling: 26.08.2026	Tittel: Høring av forslag til endringer i reindrifstloven	Arkivsaknr.: 26/41673

Vedlegg:

- *høringsnotat-om-endringer-i-reindrifstloven-stortingets-anmodningsvedtak-nr.-700-2024-2025*
- *høringsbrev-forslag-til-endringer-i-reindrifstloven*

Forslag til vedtak

Reindrifststyret drøfter høringsuttalelse i saken.

Høringsforslaget fra Landbruks- og matdepartementet med departementets vurdering er vedlagt sakslisten.

Saken gjelder:

Forslag til lovendring følger opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 700, som ble fattet 20. mai 2025, i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 63 L (2024-2025) Endringer i reindrifstloven og jordskiftelov.

Forslaget innebærer at oppfølging av konfliktsaker mellom landbruk og reindrift om ulovlig beiting, flyttes fra reindrifststyret til statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet. I tråd med dette foreslår departementet endringer i reindrifstloven §§ 75, 76 og 79.